

קלא:

רבי אליעזר דמילה פרק תשעה עשר שבת

מסורת הש"ס

תורה אור השלם

- 1 ולקחם לם ביום הראשון פיר עץ הדור בעת המזרח ונתן עץ בעת וערב ונתן ושתחם לפני יי אליקים ושבעת ימים: ויקרא כג ט
- 2 בסבת השבוע שבטת ימים כל האורח בישראל ישבו בסבתו: ויקרא כג ט
- 3 ובחמשה עשר יום לחודש הזה תג המצות לילי שבטת ימים מצות תאכלו: ויקרא כג ו
- 4 דבר אל בני ישראל לאמר בחמשה עשר יום לחודש השביעי הזה תג המצות שבטת ימים לילי: ויקרא כג ז
- 5 וברשות השביעי באחד לחודש מרץ ארץ יהיה לכם כל מלאכת עבודה לא תעשו יום תרועה יהיה לכם: כהדבר כג א
- 6 והעברת שופר תרועה בחודש השביעי בעשר לחודש ביום הכפרים תעבדו שופר בכל ארבעת ימים הללו: ויקרא כג ט

מוסף רש"י

ביום אפילו בשבת, משמע כל מה שיש בקרא ושיהי' הוא דמילי למחבר כהלשון מוסדו: אצטרף קרא למישרי טלמול. דרכו: שיהי' לא חסר טלמול בטעם ופי' הסמוך למחבר כן: וכו'.

כדאיתא בפ"ק דיבמות (דף א.) ו"ל דהכא הכי גמרי מה מלינו דהנך שמלות ונהגות בשבת ומכשיריה דמו שבת אף כל שמלות ונהגות בשבת מכשיריה דמו שבת הלכך לא שייך למילף מכבוד דהיינו המלוה עלמה ולא מכשיריה דשמוע לי בשל לי היינו כיבוד עלמנו כשמתקן לו מאלכו והבינו נמי הוי מלוה אחת שזו הקדוש ברוך הוא לננות בית המקדש: ס"ד"א גילף שבטת ימים משבעת ימים מסוכה. וז"ל היכי מיסקן גזמתי לזון ג"ש הא אין ארס דן א"ש מעלמא אלא"כ למדה מרבו וי"ל דשמה צלמלח ניתנה למדרש: קב"ל. ולא ידענא השמא האי שבעת ימים למאי אמר דלע"ג דדרשין בפ"ק דפסחים (דף ה.) מה שביע שביע לחג אף ראשון ראשון לחג הא איכא למדרש משבעה כלל ימים:

שכן טעון ארבעה ימים. אף על גז דעומר שמי' ושמך למי' נמי מביאין עמין כשמי' ויין לניסוך ושמך למנחות שאני ד' מינין שגלובל דמעטבין זה את זה כדאמר בפרק הקומץ (מנחות דף ט.) וצפרק התכלת (טז דף מה:) [למירין] הכנשים אין מעטבין לא את העומר ולא את שמי הלחם (סוהיטו טעון ד' מינין שאין מצות לולב כלל כלל ד' מינין אצל צאלו יטולה להיות מצותן כלל ד' מינין. הר"ב פיר"ת: א' בעיניה ב' הכא לא דייקא תלמודא למילף מביניהו דהכי ארכייה דתלמודא וימנין דייק וימנין לא דייק ואי הוה דייק הוה משכה פיר"י הרב פיר"ת א"י מילתא דאיתא כמה הגז טרחה וכתב לה קרא כמו מילתא דאיתא בקל וחומר והאי דקאמר תלמודא ניכחור רחמנא כהאי ותימי ארץ מיניה פירוש ומאי ארץ קרא היינו משום דאי כלל מה הגז היה מלי למילף הך מלוה מאידך לא היה כהן רחמנא קרא כיון דהוה פשוט כל הך דלא דמי למילתא דאיתא בק"י דהוה פשוט יותר: **שבטת** ימים (ו) כולל. ומופנה הוה משני לדדים גבי לולב לא אצטרף דלע"ג דדרשין ימים ולא לילות מיהו לא הוה ארץ למיכתב שבעת כלל דהוה מלי למיכתב ושמחת לפני וגו' כימים והוי לשון שבעת מיותר לג"ש וא"ת ור' אליעזר היכי דריש ימים ולא לילות כיון דאית ליה ג"ש היא גופה גילף מסוכה מה להלן ימים אפילו לילות אף לולב ימים ואפי' לילות ויש לומר דלית לן למילף בג"ש מילתא דלשון ג"ש גופא מוכחא דאיתו כן דימים משמע ולא לילות:

ואי מסוכה שכן נוהגת כצ"ל צ"ל כבימים. משמע דבעי למימר חאמר צמחא שמינה טוהגת כלילות כבימים ואדרבה עיקר מצותה כלילה הראשון שנאמר בערב תאכלו מצות (שמות יב) והכי הוה מלי למימר שכן נוהגת כימים וכלילות:

נפקא ליה כבימים הכפורים. וגמרינן מהדדי כדדרשין כדאש הגשה שיהו כל התקיעות של חודש השביעי שוות כפי"ש כקונטרס ורצנן סכרי דלא שייך לאקשויו אלא לומר סדר תקיעות ייחסי הוה שוין דלעין סדר תקיעות מייחסי

כל שפסא זמניה הוה. וכיון שיש לו טעם כלל יום משמחה כלל לזמני עובד בעשה ו' ואפילו מונחת בקופסא הלכך כל יומא רמיח מלוותיה עליה: הואיל ובידו לפסקיו. ונפקי מרשותיה ולא עליה רמיח מונתיה: אי מעומר ושמי הלחם. וגמר כמה מלינו: **ביום ואפילו כשבת**. מללא כתיב כדאשון לדרשא אחא כלל יום שהוא ראשון לחג: **ולמאי**. אצטרף לרבינו להאי ואפילו בשבת אי נימא לעלול כדמשמע קרא לקיחה טלמול בעלמא הוה ועדיין נמתי מורה לא נאמר טלמול דאצטרף קרא למישרי להאי: אלא למכשיריו. דאיסורא דלזרייתא הוה: מה להלן ימים ואפילו לילות. כדלפינן במסכת סוכה (דף מג.) **ולכנסו** רחמנא כלולב. ושמי לשון דמו: וניסוף. עומר ושמי הלחם מיניה ולמה ליה דכתביה כוללו: אי מולב. כמה מלינו מולב שהוא מלוה ומכשיריו דוחין אף סוכה שהיא מלוה מכשיריה דוחין: גמר ו' ימים כו'. ובג"ש אחי ליה. ואע"ג דאיתא מופנה משני לדדים דהא גבי לולב חד שבעת ימים הוה דכתיב ודרשין לרי אליעזר למעטוי לילות כיון דגלי רחמנא בעומר ושמי הלחם לולב גילוי מילתא בעלמא הוה ולא פריקין עליה. גימגום (ו) וניסוף הך. עומר ושמי הלחם מיניה: אי מסוכה שכן נוהגת כלילות כבימים. ואילו מצה לילה הראשון חונה ומו לא כדאמרין בפסחים (דף קז.) ונכנסו רחמנא כדאש צמחא ונמרו הך כולו מיניה: כגשם ככאשמי. כדלפינן בפסחים (ד' מג.) לא תאכל עליו חמץ שבעת ימים וגו' כל שישנו בכל תאכל חמץ ישנו בקום אכול מצה וישם איתנהו כלל תאכל חמץ דכל מצות לא תעשה בין שהומן גרמא בין שאין הומן גרמא חייבת לאפוקי סוכה ולולב דלימתי כגשם דמנות עשה שהומן גרמא היא: **ולמאי**. האי קרא הוי מילתא דמרועה אחא למישרי בשבת אי לתקיעה לא אצטרף דאפילו תקיעת הרשות לית בה איסורא דלזרייתא: **מלאכס** עבודה. של טורח: וגמרי מהדדי. כדמשכת ראש השנה (דף לג.) שאין תלמוד לומר כדאש השביעי' דהא כדמה קראי כהן לן דיוה"כ כדאש השביעי מה מ"ל כדאש השביעי שיהו כל תרועות משל חדש השביעי שוות: נפטרנו עבדים לכסיהם. קריאת דרור דיוכל תלויה בה הלכך חשיבה: אי מכולו. מאחת מיטלין: כדאמרין. איכא למיפדך כלל הך חזא דז תמור האמור בה עליל:

כל שפסא זמניה הוה. וכיון שיש לו טעם כלל יום משמחה כלל לזמני עובד בעשה ו' ואפילו מונחת בקופסא הלכך כל יומא רמיח מלוותיה עליה: הואיל ובידו לפסקיו. ונפקי מרשותיה ולא עליה רמיח מונתיה: אי מעומר ושמי הלחם. וגמר כמה מלינו: **ביום ואפילו כשבת**. מללא כתיב כדאשון לדרשא אחא כלל יום שהוא ראשון לחג: **ולמאי**. אצטרף לרבינו להאי ואפילו בשבת אי נימא לעלול כדמשמע קרא לקיחה טלמול בעלמא הוה ועדיין נמתי מורה לא נאמר טלמול דאצטרף קרא למישרי להאי: אלא למכשיריו. דאיסורא דלזרייתא הוה: מה להלן ימים ואפילו לילות. כדלפינן במסכת סוכה (דף מג.) **ולכנסו** רחמנא כלולב. ושמי לשון דמו: וניסוף. עומר ושמי הלחם מיניה ולמה ליה דכתביה כוללו: אי מולב. כמה מלינו מולב שהוא מלוה ומכשיריו דוחין אף סוכה שהיא מלוה מכשיריה דוחין: גמר ו' ימים כו'. ובג"ש אחי ליה. ואע"ג דאיתא מופנה משני לדדים דהא גבי לולב חד שבעת ימים הוה דכתיב ודרשין לרי אליעזר למעטוי לילות כיון דגלי רחמנא בעומר ושמי הלחם לולב גילוי מילתא בעלמא הוה ולא פריקין עליה. גימגום (ו) וניסוף הך. עומר ושמי הלחם מיניה: אי מסוכה שכן נוהגת כלילות כבימים. ואילו מצה לילה הראשון חונה ומו לא כדאמרין בפסחים (דף קז.) ונכנסו רחמנא כדאש צמחא ונמרו הך כולו מיניה: כגשם ככאשמי. כדלפינן בפסחים (ד' מג.) לא תאכל עליו חמץ שבעת ימים וגו' כל שישנו בכל תאכל חמץ ישנו בקום אכול מצה וישם איתנהו כלל תאכל חמץ דכל מצות לא תעשה בין שהומן גרמא בין שאין הומן גרמא חייבת לאפוקי סוכה ולולב דלימתי כגשם דמנות עשה שהומן גרמא היא: **ולמאי**. האי קרא הוי מילתא דמרועה אחא למישרי בשבת אי לתקיעה לא אצטרף דאפילו תקיעת הרשות לית בה איסורא דלזרייתא: **מלאכס** עבודה. של טורח: וגמרי מהדדי. כדמשכת ראש השנה (דף לג.) שאין תלמוד לומר כדאש השביעי' דהא כדמה קראי כהן לן דיוה"כ כדאש השביעי מה מ"ל כדאש השביעי שיהו כל תרועות משל חדש השביעי שוות: נפטרנו עבדים לכסיהם. קריאת דרור דיוכל תלויה בה הלכך חשיבה: אי מכולו. מאחת מיטלין: כדאמרין. איכא למיפדך כלל הך חזא דז תמור האמור בה עליל:

(א) וי' חסות מנחתו. (ב) דיה עולמו. (ג) סוכה מנה. (ד) ליל קרי: מה ריה פטו. (ה) ריה תה: (ו) ונכריה מלו. (ז) ויקרא כה: (ח) פי מהרי"ם. (ט) מלאכס כפי התלמוד. (י) דף לג.:

נהגות הב"ח

(א) נמי נלף שבעת ימים משבעת ימים מסוכה: (ב) שם אלה נמר שבעת ימים משבעת ימים מולב: (ג) ימים דיה נמר ו' ימים וכו' גימגום פירי וזמין קי מיה ונכתוב רחמנא בהדיא בסוכה וימי הך עומר ושמי הלחם ולולב מינה: (ד) חוב' דיה שבעת ימים משבעת ימים מולב מופנה הוה משני לדרין רבוי לולב נמי לא אצטרף:

גליון הש"ס

רש"י דיה כל שפסא זמני ואפי' מונחת בקופסא. פי' מנחת דף מה פיר' חס' דיה עולמו: חס' דיה חס' ויא ידענא: כתיב זה לעיל דף קח ע"כ מרי' חלי דיה פירי:

רבינו חננאל

הואיל ובידו לפסקיו. פי' כי תעבדו הוא חובת הגבוי וכו' שהקרי אתי בבדו. וכן דבית ביבא ב'.